4e Jaar, No. 144. -- 'SHERTOGENBOSCH. -- Zaturdag 28 November 1846.

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS-PRIJS
Voor de Stad . . f 12.
Franco per pos. » 14.

DICERE VERUM QUID VETAT?
HORATIUS.

ADVERTENTIEN:
15 cents de regel.
behalve 35 cents zegel

(Verschijnende driemalen in de week: Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.)

Naauwelijks is de bezorgdheid eenigzins geweken, welke de staatkundige wereld bevangen had, gedurende de voorbereidselen en tijdens de voltrekking van het huwelijk eens fransche Prinsen met eene spaansche Infante, of een ander voorval, oneindig gewigtiger, komt op nieuw eene donkere wolk aan den staatkundigen gezigteinder doen oprijzen. De drie Noordsche Mogendheden, in dit geval *beschermende* Mogendheden genaamd, hebben de laatste hand geslagen aan de vernietiging van het oud en beroemd koningrijk Polen, en het laatste spoor van deszelfs bestaan uitgewischt, door het gemeenebest Krakau aan den Oostenrijkschen schepter te onderwerpen.

Oneindig gewigtiger noemen wij deze zaak, dan het zoveel geruchtmakend huwelijk.

Daarbij gold het eene kwestie van persoonen, eene dynastieke staatkunde; de tegen dat huwelijk ingebragte bezwaren hadden alleen doel op gebeurtenissen, die nog slechts vermoedelijk en in alle gevallen nog ver af waren, en door eene enkele omstandigheid, welke thans verwezenlijkt schijnt, konden voorgekomen worden. De door de tegenstrevers der politiek van Louis Philippe aangehaalde tractaten, konden slechts dan ingeroepen worden, wanneer die omstandigheden plaats zouden grijpen.

Hier echter is alles van eenen anderen aard. Het gelat een wezenlijk feit, met eene ongehoorde stoutheid volbragt; het geldt niet de staatkunde eener enkele dynastie, noch den naijver eener enkele mogendheid, het geldt geheel Europa, geheel de wereld. De vraag is niet, zal door dit feit, de mogelijkheid oprijzen dat een tractaat geschonden wordt? maar hier heeft eene dadelijke, eene flagrante schennis plaats van een tractaat, hetwelk des te gewigtiger is, omdat het gesloten werd, toen men meende dat Europa van de schokken eener tierde van eene eeuw zich zou gaan herstellen; gesloten om in Europa een evenwigt daar te stellen, hetwelk als het eenig geschikt middel werd beschouwd om die herstelling te bereiken. Hij bedoelen het Weener-Tractaat van 1815. Dit is het, hetwelk drie contracterende Mogendheden, zonder voorkennis en toestemming der mede-contracterenden hebben overtreden en geschonden. Door eene enkele pennestreek hebben zij een gewigtig geduchte van dat tractaat vervallen en van onwaarde verklaard.

Hebben die Mogendheden welligt gerekend op de verkoeling, welke tusschen Engeland en Frankrijk bestaat, om dit stout stuk te ondernemen, en straffeloos te volvoeren? dan vermeenen wij te mogen verzekeren, dat zij zich misrekend hebben. Engeland en Frankrijk zullen de zaak Montpensier, welke overigens thans tot de *faits accomplis* behoort, vergeten, om tegen de schenners van het Weener-tractaat te velde te trekken. Frankrijk begint reeds met eene gewigtige demonstratie, door het voornemen aan den dag te leggen, om Huningen, aan de oostelijke grenzen, welks wallen, krachtens het Weener-tractaat geslecht waren, wederop te trekken. Het is waar, Engeland heeft geprotesteerd tegen de handeling van de drie Noordsche Mogendheden, doch ook tevens aan Frankrijk doen weten, dat het hetzelve niet, ontheven beschouwde van de verbindtenissen, te Weenen aangegaan; en hieruit zou een dubbel protest volgen. Engeland kan niet anders doen, om zich zelven gelijk te blijven; doch van eene andere zijde, houden wij de staatkunde van Frankrijk voor al te zeer verlicht, dan dat zij niet weten zou, dat de schennis der drie Noordsche Mogendheden geene schennis van hare zijde wettigen kan, en dat wanneer Frankrijk het voorbeeld van Oosteurijk, Rosland en Pruissen in een ander opzigt navolgt, het zich het regt beneemt, van over die schennis der drie Mogendheden te klagen. Een van beide dus: of het aan den dag gelegde voornemen van Frankrijk is eene loutere demonstratie, om Engeland naar zijne zijde over te halen, of Frankrijk is met de drie Noordsche Mogendheden in het spel, en heeft, voor zijne toestemming tot de vernietiging der onafhankelijkheid van Krakau, tot voorwaarde gesteld den wederopbouw der wallen van Huningen. Dit laatste echter is zeer moeijelijk te veronderstellen. In dat geval zou Engeland alleen staan en verpligt zijn, vooral uithoofde van deszelfs inwendigen toestand, zijne wraak tot op een geschikter oogenblik uit te stellen. Dan zou welligt de vrede op dit oogenblik nog niet gestoord worden; maar het zou eene uitgemaakte zaak zijn, dat er geen Weenertractaat meer bestond; dat dit tractaat gediend heeft, om den brandstapel, waarop Krakau's onafhankelijk geofferd werd, in vlam te steken; en de gevolgen daarvan op de lotgevallen van Europa zijn voorzeker niet te berekenen.

De gebeurtenis is nog te versch, om iets bepaaldelijks, omtrent hare gevolgen, te kunnen vaststellen. Wij zullen zien, welke houding Frankrijk en Engeland gezamenlijk, of elk hunner afzonderlijk tegenover de Noordsche Mogendheden zullen aannemen.

KERKELIJKE STAAT.

ROME 13 november. De belangrijkste tijding, welke ik u heden melden kan, is die van een feestmaal, eergisteren in de zaal van den schouwburg *Albert* gehouden, ter gelegenheid van het *Possesso*. Het diner was van zes à zeven honderd *couverts*; er waren slechts personen uit den roomschen Staat toegelaten. Al de standen der maatschappij werden er vertegenwoordigd; de adel, de burgerij en het volk. Een kolossaal standbeeld van Pius IX werd bij den aanvang van het diner onthuld.

Onderscheidene dichtstukken en redevoeringen, op het *possesso* zinspelende, werden onder het levendigst gejuich voorgedragen. Eene *meeting* te Rome is voorzeker eene nieuwe zaak: ook was men in den aanvang niet zonder bezorgdheid en het verlof was slechts gegeven, op het woord van eer der commissarissen, dat geene wanorde zou gepleegd worden. De commissarissen, die vier in getal waren, hebben geene moeite gehad, om hun woord gestand te doen. Alles is in de volmaakste orde afgeloopen. Men zou gezegd hebben, dat het eene vereeniging van diplomaten was, zoo omzigtig en wijs werd alles gezegd. Na de voorlezing van een stuk, waarin de hoop uitgedrukt werd, welke de regering van Pius IX doet ontstaan, en de wanneer beschrijving gegeven werd van de getrouwheid welke men hem verschuldigd is, stond een man uit het volk op en zeide: *« Wij zijn menschen, vol hart en moed, wij zeggen het aan u allen die Zijne Heiligheid bemint; beveelt en wij zullen u gehoorzamen! »*

Daarna heeft een dichter, die uit de gevangenis bevrijd was, de weldaad der amnestie bezongen, en in schoone dichtregelen de audientie beschreven, welke hij bij Z. H. gehad had. Hij heeft zijne hoorders zoodanig getroffen, dat allen weenden van blijdschap en aandoening.

Het moet gezegd worden, dit volk geeft aan de wereld een grootsch en verblijdend schouwspel. Het toont zich der edelmoedige en wijselijk vooruitgaande inzigten zijns souvereins waardig. Er zijn wel hier, even als elders, uiterste partijen, die of willen stilstaan of te spoedig vooruitgaan, maar de groote meerderheid der natie is kalm en [illegible] tigd en in haar berust het groote [illegible] Pius IX en zij levert eene kracht op, [illegible] nooit ontbreken zal. Pius IX weet dit ook, dat hij zich noch terughouden, noch medesleepen laat, hij zet zijn werk voort, zonder zich te verontrusten over hetgeen de uiterste partijen zouden kunnen zeggen of denken; deze daarenboven zijn zwak, zonder vooruitzigt.

In mijnen laatsten brief heb ik vergeten u te melden dat in vele steden der marken opschudding onstaan was over den uitvoer van koren. Maar er hebben geene ernstige onlusten plaats gehad. Het is overigens niet ondoenlijk dat de bevolking aangehitst is door zekere middelen aangekochte onmatstokers, handlangers van eene of andere der straks genoemde twistende partijen. Men treft hier en daar menschen aan, die er hun behagen in scheppen schrik te verspreiden; die heimelijk werken, om het volk op te hitsen en het den weg van orde en rust te doen verlaten. Doch, het moet gezegd worden, die menschen boezemen niet anders dan diepe verachting in, en het volk, tot heden zoo bewonderenswaardig om zijne wijsheid, en zoo helderziend en regtvaardig in zijne beoordeelingen, zal zich, geloof mij, niet op den dwaalweg laten brengen noch tot opstand laten medeslepen.

GRIEKENLAND.

Men verzekert dat de koning Otto, de kroonprins van Beieren en zijn broeder, de prins Luitpold, vermoedelijke erfgenaam der kroon van Griekenland eerlang eene bijeenkomst te Palermo zullen houden, naar men zegt met het doel, om zich te verstaan omtrent de eventuele opvolging tot den griekschen troon.

POLEN.

Het *Dagblad van Krakau* van 17 november, deelt volgenderwijs de inbezitneming der republiek door Oostenrijk mede:

Ten 9 ure des morgens waren de burgerlijke en militaire autoriteiten vergaderd in de zaal van den Senaat. Kwart voor tien ure, kwam de graaf Deym, kanselier des keizers, uit Podgorze, begeleid door een eskadron ruiterij; en werd bij zijne intrede in den senaat ontvangen door de senators Hosszowski en Majewski en bij den trap door den luitenant veldmaarschalk graaf Castiglione en den directeur van den raad van beheer, den heer Kilenzarski. Dadelijk na de komst van den commissaris, heeft de graaf Castiglione in het duitsch en in het poolsch het manifest voorgelezen, waarin de redenen der afschaffing van de vrije stad Krakau, door de drie beschermende mogendheden beslist, werden blootgelegd en den graaf Deym aan de autoriteiten voorgesteld als degene, die hun de keizerlijke bevelen zou mededeelen.

Daarna is het keizerlijk manifest voorgelezen en heeft de commissaris verklaard, dat voortaan alle regeringsdaden in naam van Z. M. den keizer van Oostenrijk zouden moeten geschieden.

Het geschut kondigde de plegtigheid der inbezitneming aan; na dezelve begaf men zich naar de kerk, alwaar, na eene plegtige dienst, het eerst voor den keizer gebeden is. Des avonds waren vele huizen verlicht.

ZWITSERLAND.

Het zwitsersch radikalismus is vol verontwaardiging tegen de regtbanken van Lucern, die, bij verstek de vrouw van Dr. Steiger veroordeeld hebben tot vele jaren gevangenis in het huis van arrest met de verzwarende omstandigheid van den ijzeren halsband, omdat zij met eenen notaris bedriegelijke stukken had opgemaakt en dezelve aan haren man, dien zij in de gevangenis mogt bezoeken, had laten teekenen, door welke zijne goederen onttrokken konden worden aan de door den grooten raad uitgesprokene verbeurdverklaring. Doch het radikalisme wacht zich wel te zeggen, dat die wet op mevr. Steiger is toegepast, krachtens een formeel artikel van het wetboek, zamengesteld door den radikalen Dr. Casimir Pfiffer, ten tijde, toen Lucern onder de verdrukking was der factie, waarvan hij sedert dertig jaren een der hoofden was. Dit wetboek is tot heden noch afgeschaft, noch gewijzigd; zoodat het de regtbanken, die het meesten toepassen, maar de liberale weigeleerde, Casimir Pfiffer, mevr. Steiger tot die schandelijke straf veroordeeld heeft.

GENEVE, 17 november. Het nieuw gouvernement heeft het voornemen om het amerikaansch systeem, onder het godsdienstig oogpunt te onderzoeken, dat is te zeggen, aan de twee kerkgenootschappen, het catholijk en het protestantsch, eene onbepaalde vrijheid te verleenen, met dit onderscheid nogtans, dat het zich de regt zal voorbehouden, om in de behoefte der bedienaren van beide te voorzien.

Het heeft ook toegestemd tot de herstelling van den catholijken pastoor en al zijne regten.

Het heeft zich bereid verklaard de catholijke kerk van Genève schadeloos te stellen, voor al de verliezen, haar door het voormalig bestuur berokkend.

Het toont zich genegen eene tweede kerk aan de catholijken te vergunnen, wijl de thans bestaande niet ruim genoeg meer is.

DUITSCHLAND.

— De *Köln. Zeit.* die tot heden het stilzwijgen had bewaard over de Krakausche aangelegenheden, breekt thans dat stilzwijgen af, doch in plaats van de akte zelf te beoordeelen, waarin zij tegen Frankrijk en Engeland uitvaart en verwijt aan het eerste de razzia's in Afrika en aan het tweede zijne wreedheden in Indie, en vraagt of de Arabieren en de Hindous niet evenzeer menschen zijn als de Polen.

Het Keulsch blad wil de verdeeling van Polen wel niet verdedigen, maar beweert, dat noch de heer Guizot noch lord Palmerston het regt hebben zulks aan Duitschland tot eene misdaad aan te rekenen.

— Ondanks de hatelijke schotschriften welke het rongeaanisme van Leipzig onophoudelijk in Saksen verspreidt, nemen de bekeeringen tot het catholijk geloof dagelijks toe. Den 21ⁿ zondag na Pinkster heeft een luthersch invalide openlijk de dwalingen afgezworen en onder de hoogmis de H. Communie ontvangen. Weinige dagen later heeft de lutherse vrouw van een braaf catholijk, te Hubertsburg hare intrede in de Moeder-Kerk gedaan en haar voorbeeld vond te Meissen en in andere plaatsen navolgers. Van eene andere zijde hebben de catholijken van Leipzig de ergernis te betreuren gehad van het huwelijk van den afvalligen priester Rauch, tegenwoordig hoofd der rongeaansche gemeente. Dit huwelijk is door geene enkele afkondiging voorafgegaan, uit vrees waarschijnlijk voor talrijke klagten, welke uit Boheme, alwaar die ongelukkige vroeger de heilige bediening uitoefende, zouden overgezonden worden.

— Te Weenen heeft een bakker eene ontdekking gedaan, welker toepassing in de tegenwoordige omstandigheden van veel belang kan zijn. Het geldt de opneming van den beetwortel in het bakken van brood. Twee brooden, waarvan het een voor de helft, het ander voor vijf achtste gedeelten uit beetwortel, en het overige uit tarwemeel bestond, zijn aan den minister van landbouw en koophandel toegezonden.

Beide zijn den 30 october te Weenen gebakken en hadden den 20 november, zoo in smook als hoedanigheid nog al de eigenschappen van een goed gebakken brood.

De wijze van bakken is dezelfde als voor gewoon brood; alleenlijk mengt men er een weinig minder water en wat meer zout in. De beetwortel moet eerst geraspt worden wanneer men dien gebruiken wil. De minister van landbouw en koophandel heeft bevolen dat men met deze broodmaking proeven zou nemen, welke een ieder overigens voor eigen rekening zeer gemakkelijk doen kan.

— De grootherzog van Baden heeft een voorloopig besluit genomen, waarbij bepaald wordt dat de huwelijken tusschen personen van verschillende geloofsbelijdenis, wanneer voor een der zelve een kerkelijk beletsel bestaat, hetwelk niet door den Staat erkend is, zullen kunnen voltrokken worden door den burgemeester der plaats, na twee zondagsche afkondigingen en aanplakking hunner namen gedurende acht dagen. De geestelijke der partij, die de wetten harer Kerk overtreedt, zal niet gedwongen kunnen worden tot de lijdelijke tegenwoordigheid, maar zal gehouden zijn, het akte van voltrokken huwelijk op de registers der parochie in te schrijven. De besluit bevrijdt hen de catholijke pastoors van elke medewerking bij de voltrekking van gemengde huwelijken zonder vrijstelling of voorwaarden. Op die wijze zien de protestanten zich achtereenvolgens gedwongen, afstand te doen van de weigering, ter zake van huwelijken, welke zij de catholijke geestelijkheid deden ondergaan.

ENGELAND

LONDEN 23 november. De *Daily-News* meldt dat de graaf Sainte-Aulaire, ambassadeur van Frankrijk te Londen, op zijn verlangen, door zijnen souverein zal teruggeroepen worden. Z. Exc. bevindt zich thans te Parijs en wordt aan zijne ambassade te Londen verwacht, om afscheid van de Koningin te nemen. Men denkt dat de ambassadeur in de maand Januarij e. k. Londen verlaten zal.

— Sedert eenige dagen heeft men eene buitengewone drukte aan de fransche ambassade opgemerkt; de kabinets-koeriers volgen elkander op met zooveel snelheid, dat er dagen geweest zijn, waarop men er vier komende of vertrekkende gezien had. Men verwacht elk oogenblik een koerier, die het antwoord van den heer Guizot op de laatste nota van lord Palmerston moet overbrengen.

— De *Sun* beweert dat de oorzaak der terugroeping van den graaf Sainte-Aulaire gelegen is in de weinige warmte, welke hij heeft aan den dag gelegd in de verdediging der staatkunde van Louis Philippe in de zaak des huwelijks Montpensier.

SPANJE EN PORTUGAL.

MADRID 12 november. Men bereidt zich met ijver voor tot de algemeene verkiezingen. Het gouvernement heeft heden [illegible] uit Portugal ontvangen, doch in den loop van den dag zeide men dat een opstand in den revolutionairen zin op de Azorische eilanden uitgebroken was.

— Aan den *Heraldo* wordt van den 13 geschreven: Zoo even verneem ik dat de burggraaf Sa da-Bandeira, die Oporto verlaten had om den baron Casal te achtervolgen, door dezen laatsten verslagen is en met groot verlies naar Oporto terug trok. Men zegt ook dat in die stad de grootste verwarring heerscht en dat Valenza zich weder aan het gouvernement onderworpen heeft.

— 18 november. Volgens *el Espanol* heeft men heden te Madrid de tijding ontvangen dat het fort San-Miguël, eene gewigtige stelling en zeer nabij Lissabon gelegen, zich voor den graaf Das Antas en den opstand verklaard heeft.

— Men leest in de *Clamor Publico*. « Wij hebben eenen brief uit Lissabon gezien van den 12. Daarin komt onder anderen voor dat in de haven een schip is aangekomen uit het eiland San-Miguel; het brengt de tijding mede dat de beweging van Oporto ondersteund is geworden door alle eilanden Terceira met derzelver bezettingen. Aan boord van dat schip bevonden zich de officieren, die geen deel wilden nemen aan de beweging.

LISSABON 17 november. De koningin en de koning bevinden zich te Belem. H.H. M.M. berusten vol vertrouwen in de dapperheid en den moed der troepen en denken er niet aan, om de vlugt te nemen, op de engelsche vloot welke steeds, onder bevel van den admiraal Parker in den Taag blijft.

Tot dit oogenblik heeft men geene tijding ontvangen over eenige andere ontmoeting tusschen de opstandelingen en de koninklijke troepen. De geruchten over de bewegingen der beide partijen zijn zeer verward, maar nog verwarder zijn de beschouwingen over de kracht der opstandelingen. Volgens sommigen zou Das Antas zich met 12000 man te Santarem bevinden, terwijl anderen hem naauwelijks 3 of 4000 man geven. Weder anderen melden dat bij

ruim 8000 man, waarvan 3000 man geregelde troepen onder zich heeft; het overige bestaat uit vrijwilligers en guerillas, die teer goed zijn om achter eene borstwering te schieten, doch in het open veld tot niets in staat zijn.

De kolonel Wylde is te Lissabon teruggekomen; hij is door [illegible] als door de regering der opstandelingen zeer wel ontvangen. Het doel zijner zending is nog een geheim voor een ieder.

Het eiland St. Michiel (Azorische eilanden) heeft zich voor den opstand verklaard. Het garnisoen, 500 man sterk, heeft hetzelfde gedaan.

Een decreet, gisteren in de *Diario* afgekondigd, spreekt de verbanning uit tegen elken persoon, die weigeren zal een banknoot van de bank van Lissabon als geld aan te nemen. De bepaling van betaling in geld of waarbij aan de banknoten eenen anderen prijs gegeven wordt als derzelver nominale waarde, zal met dezelfde straf gestraft worden en nietig en van onwaarde zijn. Dit decreet heeft veel ontevredenheid onder de kooplieden, vooral onder de vreemde, verwekt.

FRANKRIJK.

PARIJS, 23 november. Gisteren middag ten een ure is de bey van Tunis alhier aangekomen. Heden morgen is Z. H. in een plegtig gehoor bij Z. M. ontvangen en aan de koninklijke familie voorgesteld.

— De heer Guizot heeft het antwoord ontvangen van lord Palmerston op de eerste mededeeling door hem aan dezen gedaan, nadat hij kennis had bekomen van de vernietiging der republiek Krakau.

Dit antwoord heeft veel sensatie gemaakt. Het was opgesteld na eenen kabinetsraad, op Foreign-office gehouden en welke twee en een half uur geduurd heeft. Lord Palmerston schijnt weinig genegen te zijn om Frankrijk te volgen op het terrein van gemeenschappelijk verzet en verklaart, dat de schending van het tractaat van 1815 door de drie Noordsche Mogendheden Frankrijk geenszins ontslaat van de verbindtenissen, welke het daarbij aangegaan heeft.

Het schijnt thans zeker te zijn, dat het kabinet der Tuilerien een manifest aan de zeven contracterende mogendheden zal opstellen, om te verklaren dat het die tractaten, voor zoo veel Frankrijk betreft, als vervallen beschouwt en dat het onmiddelijk de versterkingen van Huningen weder zal laten opbouwen.

— 24 november. De graaf Molé heeft gisteren eene lange conferentie met den heer Thiers gehad. Men spreekt van eene ministerieele crisis.

— Een koerier, die eergisteren van Londen gekomen is, heeft de tijding overgebragt dat lord Palmerston betrekkelijk geprotesteerd heeft tegen de handelingen, ten gevolge van welke Krakau, onder het gebied van Oostenrijk gebragt is.

Het schijnt eene zekerheid te zijn, dat de belofte op het spreekgestoelte van de kamer der Gedeputeerden gedaan, om eenen franschen consul naar Warschau te zenden, de eerste oorzaak is geweest der handeling, waartegen Engeland geprotesteerd heeft.

— Het *Journal des Débats* de officieele stukken mededeelende, betrekkelijk de vernietiging der onafhankelijkheid van Krakau, doet deze mededeeling door de volgende woorden voorafgaan:

„Wij deelen deze twee stukken mede, welke het moeielijk is te lezen, zonder eene verontwaardiging met droefheid gemengd. Wij hebben reeds gezegd, wat men denken mogt van de beweegredenen welke voorwaar zijn gesteld tot regtvaardiging eener zoo openlijke usurpatie. De onbedekte taal des gewelds zou nog minder droevige beschouwingen doen geboren worden.

— De minister van oorlog heeft twee hoofdofficieren der genie naar Hnningen gezonden, om een plan van versterking te beramen voor deze oude en gewigtige vestingstelling, van waar men de stad Bazel kon beschieten, voor dat hare wallen, ten gevolge van het laatste traktaat, geslecht werden.

BELGIE.

BRUSSEL 24 november. In de zitting van de Kamer der Representanten is verslag gedaan van de ontvangst der deputatie, belast met de aanbieding van het adres en van het daarop door den Koning gegeven antwoord. Daarna is beraadslaagd over de begrooting der openbare schuld, alsmede over de vaststelling der vlottende schuld. Beide die wetsontwerpen zijn aangenomen. Door het tweede wordt de vlottende schuld vastgesteld op 31,631,691 f. 92 c.

Morgen zal beraadslaagd worden over de begrotingen van de departementen van financien en van buitenlandsche zaken.

— 25 november. Gisteren heeft de kamer zich met het wetsontwerp over de dotatien bezig gehouden, en een gedeelte van hetzelve aangenomen.

NEDERLAND.

's HERTOGENBOSCH den 27 November.

Uit Luik schrijft men, dat ten gevolge der overvloedige regens, welke sedert eenige dagen gevallen zijn, het water in de Maas ongeveer twee voeten gewassen is, waardoor de schippers in staat worden gesteld tot de talrijke vervoeren, welke zij te doen hebben. Er heerscht eene groote drukte in de havens van Luik die met koopwaren, en vooral met steenkolen opgevuld zijn.

Ook uit Maastricht vernemen wij, dat het water aldaar twee à drie voet gewassen is.

— Door eene geachte hand is aan de *Nederl. Stoompost* het volgende ter plaatsing toegezonden:

Daar het bekend is dat van de verschillende, reeds ingewisselde oude muntspetien, nog kleine hoeveelheden bij eenige personen voorhanden zijn, zoo kan het voor hen niet onbelangrijk wezen, met de wezenlijke waarde in zilver van zulke stukken bekend gemaakt te worden, en hen daardoor voor mogelijk misbruik te waarborgen.

De hieronder staande specien hebben per wigtje (Ned. gewigt) de volgende waarde:

	per wigtje
3, en 1 Guldenstukken	9 5/10 Cent.
Daalders	9 1/10 „
Rijksdaalders. Zeeuwen	9 0 „
28 Stuiverstukken	7 0 „
Dubbeltjes	6 8/10 „

— De *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode*, deelt, met zijne gewone voorbarigheid en zucht om *nieuwtjes* op te dischen, het berigt mede dat de Well. Gestr. Heer Mr. de Kempenaer als verdediger van onzen verantwoordelijken Directeur zal optreden, wij verzekeren onzen lezers dat dit berigt van *allen grond ontbloot* is.

Dat die *goede Nieuwsbode* zich toch alleenlijk blijve bepalen bij politie-berigtjes, hij is daar zoo wel voor berekend!!! (*Burger*).

— Bij besluit van 21 dezer heeft Z. M. benoemd tot raadsheer in den Hoogen Raad, mr. P. A. van Steenbergen, thans raadsheer in het Prov. Geregtshof in Overrijssel.

— De *Staats-Courant* van den 25e dezer behelst het verdrag van handel en scheepvaart, den 1 september laatstleden te St. Petersburg tusschen de Nederlanden en Rusland gesloten, benevens de daartoe betrekkelijke stukken.

— Heden is gevankelijk van Amsterdam in het huis van arrest te 's Gravenhage ingebragt [illegible] gewezen burgemeester van P. beschuldigd van valschheid in authentieke stukken. Deze persoon was reeds sedert lang voortvlugtig en hierdoor haar de openbare teregtzitting van het Hof in Zuid-Holland verweren geworden.

— Eergisteren is Z. Exc. de graaf G. Schimmelpenninck, benoemd buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister van Z. M. den Koning der Nederlanden bij het Engelsche Hof, met familie en gevolg, uit 's Gravenhage te Rotterdam aangekomen, en gisteren morgen, na genoten nachtverblijf in het *Grand hotel de Pays-Bas*, met de stoomboot *de Batavier*, naar Londen vertrokken.

— Hoezeer thans vrij algemeen over gebrek aan klinkende munt geklaagd wordt, kunnen wij echter, volgens berigten, op welke wij vertrouwen staat te mogen maken, de verzekering geven, dat bereids meer dan ruim de helft der ingewisselde oude muntspecie door nieuwe vervangen is. De tot nu toe ingewisselde munt bedraagt 88 millioen, en ruim 20 millioen aan nieuw gemunte specien zijn bereids in circulatie gebragt. Voorts kunnen wij, volgens dezelfde berigten, de verzekering geven dat aan 's Rijks munt te Utrecht wekelijks gemiddeld voor een millioen nieuwe specie wordt vervaardigd en onmiddelijk in omloop gebragt.

N. R. C.

— Naar wij van goederhand vernemen, zal in den loop der tegenwoordige zitting van de Tweede Kamer, en wel bij de behandeling der werkzaamheden, eene wets-voordragt worden gedaan tot verhooging van het 5de hoofdstuk der staatsbegrooting (Marine) voor 1847, met eene somma van f 100,000: en zulks om te voorzien in het eerste derde gedeelte der kosten, welke na afneming der begrooting van 1846 en 1847, noodzakelijk zijn bevonden tot herstelling van de groote zeesluis der maritieme dokhaven te Vlissingen. Zoo men verder vernomt, moet de toestand van die sluis en verdere aanhorigheden derzelve, zeer dringend voorziening vorderen, en de bestaande gebreken van dien bedenkelijken aard zijn, dat, bij het achterwege laten van een spoedig aangevangen en voltooid herstel, niet alleen de stad Vlissingen gevaar zou loopen, om bij onverhoopte doorbraak, grootendeels onder water te loopen, maar dat ook belangrijke schade zou worden toegebragt aan de maritieme inrigtingen en aan de dokhaven aldaar. Waarschijnlijk zullen de overige twee derden der benoodigde som, op de begrooting voor 1848—1849 uitgetrokken worden.

LATERE BERIGTEN.

Men zegt dat don Enrique, Infant van Spanje, zijn protest tegen het huwelijk der koningin met zijnen broeder ingetrokken heeft. De prins bevindt zich thans te Parijs bij de hertogin van Montpensier.

De graaf Karel August zu Reipach, raad der archieven van Pruissen, is in den schoot der catholijke Kerk teruggekeerd. De graaf is thans 74 jaren oud; hij is catholijk geboren, doch, volgens zijne eigene verklaring, had hij uit belangzucht het geloof zijner vaderen verzaakt. Hij legt eene volledige bekentenis van zijnen misslag af in eenen brief, aan de *Rh. und Mosel. Zeit.* geschreven.

Toen de prins von Metternich aan het corps diplomatique de tijding mededeelde der inlijving van Krakau met Oostenrijk, heeft lord Ponsonby deze mededeeling met het volslagenst stilzwijgen aangehoord.

Het *Journal des Débats* spreekt ten stelligste de tijding tegen der terugroeping van den graaf de Sainte-Aulaire als ambassadeur van Frankrijk te Londen.

Ingezonden Stukken.

Dezer dagen kwam mij toevallig in handen een Feuilleton van een parijsch dagblad, *la Gazette de France*, van Augustus 1807, bevattende onder anderen eene critische beoordeeling van een werk, getiteld: Parijs bij den aanvang van de 19e eeuw, door M. van der Willigen, waarin gezegd wordt dat de Hollanders den naam hebben van zich langzaam te haasten, en altijd eenige jaren ten achteren zijn met betrekking tot gebruiksaanwijzingen, die hunne opmerking schijnen te verdienen. Onder het lezen dezer periode, dacht ik al aanstonds aan de spoorwegen in ons land, maar tevens aan het Hoog-Maasdijks Collegie van stad en lande van H.....n. Immers dat Collegie heeft ook, en geheel niet ten onregte, den naam van zich langzaam te haasten, wanneer het de ter uitvoerlegging betreft van verordeningen, welke niet in desselfs smaak vallen, waaronder men veilig vermeent te mogen rangschikken het nieuw reglement op het beheer der Dijken en Polders in deze provincie.

Bij resolutie van Ed. Ed. Gedeputeerde Staten van den 15 mei jl. (*Provinciaal Blad* n°. 60), is bepaald, dat het voorzegde reglement in werking zal gebragt worden, te rekenen van den 15 mei dezes jaars, en zijn daarbij de Dijk- en Polderbesturen aangeschreven om op ontvangst, met gepasten spoed, de strengeregende geërfden bij een te roepen of te buschrijven ten fine als sub a tot e van art. 3 der gedachte resolutie is vermeld.

Er is nu sedert een half jaar verloopen en nog hoort men niet dan verre weg niets van eene oproeping van geërfden of ingelanden. Wat mag hiervan toch de reden zijn? — Steller dezes betrigt het niet te weten, maar gist, of sommige der heeren, welke in het bedoelde collegie zitting hebben, naar vóórat de Penningmeester bij hetzelve behoorlijk bevreesd mogten zijn niet weder als zoodanig benoemd te zullen worden. Dan, wat hiervan ook zij, geeft men in overweging of het niet raadzaam zoude zijn dat eenige geërfden, in het algemeen belang, den een of anderen maatregel vernaauwden, omtrent gezegde collegie aan te sporen, zich toch wat spoediger te haasten.

Wij den 21 November 1846. O. F. H.

Strafzaken behandeld voor het Kantongeregt te 's Bosch,

den 25 November.

J. M. Een blik met vuilnis te hebben gedeponeerd op de publieke straat alhier.

In eene geldboete van f 2,50 en de kosten, bij

ontvermogen te vervangen door gevangenzetting voor den tijd van 1 dag.

J. S. Het afsteken van zwermers of vuurslang op de publieke straat alhier.

Tot eene gevangenzetting voor den tijd van 1 dag, en eene boete van *f* 0,50 en de kosten.

M. P. Ter zake van destelfs paard gespannen voor een kar, te hebben bestuurd met eene lijn op die kar gezeten, en rijdende door de publieke straat alhier.

Tot eene gevangenzetting voor den tijd van 2 dagen, in eene geldboete van *f* 3:00 en de kosten.

H. v. H. Het niet vrijgeven van den halven steenweg aan een achter op rijdend rijtuig.

In eene geldboete van *f* 3,00 en de kosten.

Advertentien.

*** Heden morgen overleed alhier, na voorzien te zijn van de H. H. Sacramenten der stervenden, tot droefheid van mij en mijne kinderen, de Heer *ADRIANUS VAN DER HEYDEN*, in den ouderdom van 70 Jaren en 3 dagen.

Nijmegen den 26 November 1846.

Wed. *A. VAN DER HEYDEN.*

*** Een JONGELING van de R. C. Godsdienst, bezittende den 3e Rang, geëxamineerd in het Fransch, in staat de beginselen van het Hoogduitsch te onderwijzen, zag zich gelegen 1° Januarij e. k., gaarne als SECONDANT geplaatst. Adres *franco* brieven onder letter A. bij den Uitgever dezer.

*** Worden bij deze opgeroepen de nog niet bekende doch vermoedelijke mede-erfgenamen van wijle Jufvrouw *MARIA ENGELS*, Weduwe van den Heer *G. H. J. LEENERS*, nu onlangs te *Amsterdam*, ab intestato overleden, om zich uiterlijk binnen drie maanden na heden, schriftelijk en vrachtvrij met de bewijzen hunner geregtigheid aantemelden bij den ondergeteekende, als bij dispositie der Arrondissements-Regtbank alhier voor gedachte erfgenamen benoemden bewindvoerder.

Naar meening der bekende erfgenamen, zouden gedachte vermoedelijke mede-erfgenamen woonachtig zijn of geweest zijn te *Sadel* in *Noord-Braband* of in of bij *Xanten* in *Pruissen*.

Amsterdam 25 November 1846.

J. P. VAN ETTEN, Advocaat.

*** De HOOFD-ADMINISTRATIE van het 1ste Regement Lanciers, in garnizoen te *'s Hertogenbosch*, zal, op *Dingsdag den 1 December* 1846, des voormiddags ten *tien* ure, ten overstaan van den Deurwaarder *P. S. A. WEYMAN*, aan het MAGAZIJN VAN KLEEDING van voormeld Regement, in den Wolvenhoek aldaar, publiek aan de meestbiedende verkoopen:

Eenige buiten dienst gestelde KLEEDINGSTUKKEN en PAARDENTUIG, waaronder PAARDENDEKENS, voorts PAARDENHAREN MATRASSEN, STROOZAKKEN, BEDLAKENS en WOLLEN DEKENS, benevens eene HAKSEL-SNIJBANK met TOEBEHOOREN.

Benevens een HAKSEL-SNIJMOLEN volgens het Model eener nieuwe Uitvinding aan de Commissie van Landbouw te *Utrecht*.

MEN VRAAGT TE KOOP.

Eene Koperen Kerk-Kroon.

Adres met opgaaf van grootte en prijs, bij den Boekhandelaar *J. W. VAN LEEUWEN*, op de Breedestraat te *Leiden*.

*** Eene WERDUVE met een klein huisgezin verlangt, tegen den 1 Mei aanstaande te huur binnen *Oosterhout*, of in dezelfs onmiddelijke nabijheid, EEN NET BOVEN- of BENEDEN HUISJE, of wel eenige ONGEMEUBILEERDE KAMERS, voorzien van STOOF- en SLAAPBEDSTEDEN, en voorts GEMAKKEN, op een klein HUISJE met TUINTJE zal ook de voorkeur worden gegeven. Men gelieve zich te adresseren met *franco* brieven, met opgave van huisgezin en verdere bijzonderheden, onder de Letters N. O., bij de Boekhandelaars *BROESE en COMP.* te *Breda*.

*** De Notaris *H. A. BIJKOET*, gevestigd te *'s Hertogenbosch*, zal, ten verzoeke van den Heer *L. A. SASSEN*, op *woensdag den 2 December* 1846, des voormiddags ten 9 ure, ten huize van *JAN VAN MIL* te *Rokhaven*, Publiek Verkoopen:

Het zwaar en weligewassen **WAARTEN-WILGEN en ELSEN HOUTAANBOUT**, staande op ruim 10 Bunders aan de Weidijk den groote Schaarwaard, op Bevingen de Witkelschen Dijk te *Hedel*, nabij de Rivier de Maas, alles bij Billetten breeder omschreven.

Zegt het Voort.

*** Op den 3 December 1846, des namiddags om drie ure, zal de Notaris *VAN BEVERWIJK*, te *Schijndel*, in den Gouden Leeuw, voor den tijd van zes jaren in het Openbaar Verhuren:

Eene, wel ter nering staande HERBERG en TAPPERIJ, met HOF en BUITENHOF, PAARDEN-, KOEIJEN- en VARKENS-STALLEN, teveng geschikt tot BOERDERIJ, gelegen aldaar in de Kom van het Dorp, alwaar sedert ruim 18 jaren het bedrijf van Tapper en Logementhouder met succes is uitgeoefend, te aanvaarden de GEBOUWEN te Pinxteren en de HOVEN te half Maart 1847. Benevens 15 aanzienlijke Perceelen BOUW- en WEILAND, zullende deze laatste ook afzonderlijk worden verhuurd. Inlichtingen te bekomen ten Kantore van voornoemden Notaris.

Voor het Rijk.

Departement van Financien.

Arrondissements-Directie der Indirecte Belastingen te Breda.

Openbare VERPACHTINGEN.

DE ONTVANGER DER DOMEINEN, te *'s Hertogenbosch*, zal, als daartoe gemagtigd, ten overstaan van H. H. Notarissen, op de nateekenden dagen, uren en plaatsen

VERPACHTEN:

1°. *Op Woensdag den 9 December* 1846, *des namiddags ten 2 ure*, te Dussen, *ten huize en herberge van J. B. COLLOT, de oude.*

ONDER DUSSEN EN DE WERKEN.

Het GRASGEWAS den Zijwegen, c. a. langs den Grooten Weg der 1e Klasse, N°. 3, van af de Merwede Bandijk onder *de Werken* tot den Rivier *de Oude Maas* onder *Dussen*, verdeeld in twaalf Perceelen, voor den tijd van drie jaren, ingaande 1° Januarij 1847.

2°. *Op Maandag den 14 December* 1846, *des middags ten 12 ure*, te *'s Hertogenbosch*, in *het Hotel het Parlement*, bewoond by W. REGGERS:

a. Het RIETGEWAS, groeijende in de Grachten van het Fort Crevecoeur onder *Empel*.

b. De VISSCHERIJ op de Zuid-Willemsvaart van af de Rivier de Dieze binnen *'s Hertogenbosch* tot aan de Sluis N°. 1, op het Bossche Veld.

c. De VISSCHERIJ in den Boezem tusschen de Sluizen N°. 1, onder *den Dungen*, en N°. 2, onder *Middelrode*.

d. De VISSCHERIJ in de Putten en Stikken gelegen aan de Vaart en gelegen langs het voorgaande Perceel aan den Linker Kanaaldijk buiten de Bernsloten.

e. De VISSCHERIJ in de Putten en Stikken gelegen als voor, aan den Regter Kanaaldijk buiten de Bernsloten.

f. Het VOETVEERTJE van *Hedikhuizen* op *Well*.

En *g.* Het VOETVEERTJE van *Hedikhuizen* op *Bokhoven*.

(En zulks voor den tijd van vijf achtereenvolgende jaren, ingaande 1°. Januarij 1847 en zullende eindigen 31 December 1851.)

Alle gevraagd wordende inlichtingen zijn te bekomen ten Kantore van den ondergeteekende.

De Ontvanger der Domeinen voornoemd,

H. W. VAN GRASVELD.

*** Bij den Drukker en Uitgever dezer is verkrijgbaar gesteld en aan de gewone Correspondenten verzonden:

VOLKS-ALMANAK

VOOR

Roomsch-Catholijken

VOOR HET JAAR 1847.

ZEVENTIENDE JAARGANG.

PRIJS 35 CENTS.

INHOUD VAN HET MENGELWERK.

De Invloed der Godsdienst. (*Een waar verhaal*) 1 De Kersnacht. 2 De Reis. 3 Het wedervinden der Moeder. 4 Bezoek bij den Kannunik. 5 Komst bij den Pastoor. 6 Het Wederzien. 7 De Herstelling. — De Stille Hoogschool of de Zinnebeelden. — De Atheist beschaamd. — Geschiedenis van den Chinees Hanki en zijne Vrouw. — Economie. Mustapha Rud A-Dub Kelf Khan aan Asem Haehem. — St. Paternus en de Pest. — Graville en de Schaakspeler. — Emmanuel de Saint Oswald. — De Dubbele Weldaad. — De Schat. — Eenige vragen en antwoorden. — De stervende Christen, (*Dichtstuk.*) De Dochter van Jephte. (*Dichtstuk.*) — Een Hollandsch Huishouden van den ouden tijd. — Gebed van den H. Gregorius Naz. bij eenen storm. — Korte verhalen. — Trekken uit het leven van den H. Paulinus van Nola. — De Wees. (*Dichtstuk.*) — Colmar. (*Dichtstuk.*) — De eerste stap naar het Tuchthuis. — Anecdoten.

Graanmarkt

van 'S HERTOGENBOSCH

Woensdag en Donderdag 25 en 26 november.

ROGGE / 9.40 / 9,95 a / 10 25

BOEKWEIT / 6.10 / 6.50 a / 6.90.

HAVER / 3.00 3.50 a 4.00

De zetting van het Roggebrood alhier is 41½ c.s. drie Ned. ponden. Het Ned. pond Boter /0.70 a 0.80.

Voor het Brood-Distrikt Waalwijk te rekenen van Vrijdag den 27 November 1846, des middags ten 12 ure, 25½ cents de 2 Ned. ponden.

Voor het Brood-Distrikt Vught, te rekenen van vrijdag 27 November 1846, des morgens ten acht ure, op 37½ cts. de 3 Ned. ponden gerekend.

Voor het Brood-distrikt Uden, te rekenen van zondag den 29 November 1846, op 37½ Cents de 3 Ned. ponden gerekend.

Voor het Brood-Distrikt Ravenstein, te rekenen van Zondag den 29 November 1846, op 37½ cents de 3 Ned. ponden gerekend.

AMSTERDAM, 25 November.

Tarwe in een doen: 126, 129 p. b. Pools. f 353, 362; 120 p. jar. Groningen. f 296.

Rogge prijsh. f 115 p. Arch. f 277 in ehte, vobrte in cons. 118 p. Prins. f 270, 272, 125 p. Anclammer f 283, 125 p. Rostocker. f 285.

Garst met weinig handel; 106 p. Vries. 190.

Haver wel zoo aangenaam: 84 p. lijne f 160; 68 p. voer f 120

Beurs van Amsterdam.

Woensdag 25 November ten 4 ure.

W. S. 2½ pCt. 58½. Ditto 3 pCt. 70½. Ditto 3 pCt. 70 1/16. Ditto Certific. 4 pCt. 91⅛. Handelm. 172½. 85 p. st. 21½. Ditto 5 10 p. st. 20⅛. Ditto Coupons 18 1. Spanje Brunenl 3 pCt. 31½. Port. 3 pCt. 39½.

OPGAVEN van de Hoogte der Rivieren de Maas te Grave en van de Dieze te 's Bosch, waargenomen des morgens ten 8 ure.

Datums	Maas te Grave. Boven AP.		Gewassen.	Gevallen.	Dieze te 's Bosch. Boven AP.		Onder O.		Gewassen.	Gevallen.
Nov.	ell.	dm.	dm.	dm.	ellen	dm.	ellen	dm.	dm.	dm.
23	5	40	2	0	»	»	»	»	»	»
26	5	43	3	0	»	»	1	79	15	0
27	5	43	»	»	»	»	4	61	10	0

De O. te 's Bosch is 4 el 11 duim Boven AP.

Ter Drukkerij van D. A. DE ROOY te 's Bosch.